

bocsátja. Az Európai Szövetség az Eltűnt és Szexuálisan Bántalmazott Gyermekéért elnevezésű humanitárius központ a Child Focus vezetőjének kezdeményezésére jött létre 2001-ben.

■ **Kommunikációs és Logisztikai Osztály**

A Child Focus nagy hangsúlyt fektet a kommunikációra, a médiával és az emberekkel való kapcsolattartásra. A szervezet sikerének egyik oka: nagyon odafigyel arra, hogy az emberek és a döntéshozók minél többet tudjanak meg a tevékenységeiről. Ennek érdekében kampányokat szerveznek országszerte az eltűnt és szexuálisan bántalmazott

gyermekek érdekében, a gyermekpornográfia és gyermekkereskedelem ellen.

Kibicher Orsolya

A testi fenyítés

■ MÓRICZ ZSIGMOND A VILÁG VÉGÉN MÁR SZÉP ÉS JÓ CÍMŰ NOVELLÁJA ALAPJÁN

„A tanya a világ közepén van, a tanya közepén a ház, a ház közepén áll a kedves anyám, körülötte tíz darab gyerek csipog.

De a négyéves kis Rozi csak állami gyerek, az nincs benne a házban, a tanyában, az egész világban, az bizony kívül van mindenben. A gyerekek közé csak ő maga férkőzik be, de azok tudják, hogy nem tartozik beléjük.

Persze a kis Rozi nem tudja, mi az, hogy ő állami gyerek, neki is az a mamája, aki a többinek, úgy hívja, hogy kedves anyám, a többi gyerek is úgy hívja a vastag, nagydarab fekete asszonyt. (...) De csak az az egy érdekes, hogy Rozi olyan kimondhatatlan jól érzi magát a testvérei között, sokkal jobban, mint azok egymással. Ennek a kicsiségnek már van múltja. Nem első hely ez, ahol családot tanult ismerni. Rövid kis életében már a harmadik helyen szopja a szülei szeretetet. Éppen azért csak neki fáj, hogy vele senki se foglalkozik. Se a kedves anyám, se a gyerekek (...) Ó csak áll oldalt, lebiggyesztett szájjal, és várja, hogy hát ővele mi lesz? (...) Lódulj ki! – kiált rá Rozira. Büntetni kell a gyereket. A gyereket folyton büntetni kell, mert másképp elszilajodik. (...) ez olyan elvetemedett, ez az állami gyerek, hogy ennek nem lehet parancsolni. Nem takarodsz ki rögtön? – s meglódtja, és a kis lányka úgy kipenderül a megnyitott ajtón a hűvös konyhába, azt se tudja, hogy áll meg. (...) (A kis Rozi) nem teketóriázik, (...) megy a kamarába. (...) Ott van a kenyér az orra előtt, nagy félkenyér. Odamegy és két kis fekete kezével nekiáll és belemarkol és

letöri a ducát. Sikerül. A markában marad a kenyér. (...) Kedves anyámnak valahogy eszébe jutott a kis Rozi. Muszáj volt kimenni, s azonnal látta, hogy a kamara ajtaja nyitva van, mert a kicsinek odáig még nem ért a kis esze, hogy a nyomokat eltüntesse. Persze, kedves anyám azt is látta, hogy a kenyér megvan szentségtelenítve, s ebből már azt is tudta, merre kell keresni a kis Rozit, s csakugyan, egy perc, és a szalmakazalnál járt, s fogta a nyakát a kislánynak és felemelte, mint egy békát s megrázta, és nagyokat ütött rá, ahol érte, az állami gyerekekre. (...) Rozi (...) már ehhez hozzá volt szoktatva. Nem is lehetne az, hogy ötlet ne verjék, ötlet csak verik. Az már nem is fáj olyan nagyon, hogy visítson, fáj, de már hozzá van szokva, el van rá készülve...”

Móricz Zsigmond a kisgyermek szemével, a kis Rozi gondolatain keresztül érzékelteti a valódi szülők nélküli gyermekek felkavart életét. A nevelt gyermeki sors mélyén kutat.

Pár oldalon, pár mondattal, pár szóval képes megjeleníteni a társadalmi élet nagy kérdéseit s mögötte az emberi psziché titkait. A konkrét élethelyzetek mögött általános emberi sorsokat ábrázol. Éppen ezért mind látásmódjában, mind érzéseiben, mind témájában többletet jelent a korábbi hagyományokhoz képest. Olyan szociális érzéssel rendelkezik, mint őelőtte senki más. Mindig a valóságot s a benne élő alakok hiteles rajzát viszi az olvasó elé. Témái közvetlen élményekből fakadnak. A paraszti sorban

töltött gyermekkori élmények határozzák meg gondolatait, érzéseit. Szakít a századvég idillikus faluképével, s a vidéki élet válságokkal terhes hétköznapi valósággá válik.

Meghökkenítő erejű megfigyelései szikraszerű felvillanásokban közvetítik az élet nehézségeit. Csak zsonglőrszerűen veti fel a problémát, és néhány bravúros, de egyszerű mozdulattal megsejteti az érzékeltetni kívánt drámai valóságot.

A néhány oldalas novellából olyan hatalmas erővel tör ki a gyermekbántalmazás minden dimenziója, hogy a mögötte lévő üzenet ma sem veszít jelentőségéből.

Móricz nem ajánl semmit, csak megmutat. Megmutatja a valóságot úgy, ahogy rajta kívül nem sokan tudják. A következtetések levonását viszont az olvasóra bízta. Az okfejtés dialektikája helyett a tények irtózatossá erejű dialektikáját találjuk.

Ez nemcsak stílus kérdése, hanem szemlélet is egyben. Az irodalmat ugyanis nem mesemondásnak tekinti, hanem „a nemzet lelkiismeretének. Innen írásainak belső felindultsága és lírai heve”.

Móricz mindig a „cselekménybe ágyazta a pszichológiát. Nem boncol, nem fejteget, reflexióval legfeljebb tömörítve adja meg az alakok gondolatmenetét, amennyire az elkerülhetetlen.”

A mesterien megszerkesztett elbeszélés tolsztoji egyszerűséggel a kis Rozi sorsán és az őt ért sérelmeken keresztül ábrázolja a sokgyermekes,

perdiszponáló tényezők hiányában is valószínűsíti az agresszivitást, férfiak és nők esetében egyaránt növeli a családi erőszak megjelenésének valószínűségét."

Természetesen az alkohol (drog) mellett más okok is szerepelnek az agresszió háttérében. Kriminogén tényező lehet a gyerekkor mint háttér, amennyiben az eredeti családban elfogadott volt a bántalmazás. Aki olyan családban nőtt fel, ahol az apa (anya) verte a gyerekeket, később a gyermek szülőként ugyanezt a magatartást követheti. A bennünk lévő magatartásformák is valószínűsíthetik az erőszakos fellépést. A gondolkodás bizonyos típusos sajátosságai, a kognitív sémák, beállítódások, attitűdök is ott állnak a háttérben.

Visszatérve a gyermekbántalmazással kapcsolatos problémakörre, a kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekményeket a hazai büntetőjogi szabályozás a Btk. két fejezetében, szétszórtan tartalmazza:

Az élet, testi épség és egészség sérelmére elkövetett bűncselekmények között szerepel a 14. életévét be nem töltött személy ellen elkövetett emberölés büntette. Az elkövető ebben az esetben minimum tíz évet kaphat, de a bíróság életfogytig tartó szabadságvesztésre is ítélheti. A testi sértések körében a minősítést nem a sértett korától, hanem az állapotától teszi függővé. A törvény a védekezésre képtelen személlyel szemben elkövetett testi sértést büntettként definiálja, és a nyolc napon belül gyógyuló sérülés, az ún. könnyű testi sértés esetében 3 évi, a nyolc napon túliak, a súlyos testi sértés esetében pedig 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés kiszabásával bünteti.

A szabadság és az emberi méltóság ellen elkövetett bűncselekmények esetén, a büntetési tétel függ attól, hogy a sértett kiskorú volt-e: a./ a 18. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett személyi szabadság megsértésének bün-

tette esetében a kiszabható szabadságvesztés 5-10 évig terjedhet; b./ 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető az elkövető, ha emberkereskedelem esetén a sértett még nem töltötte be a 18. életévét, és 2-8 évig terjed a kiszabható szabadságvesztés büntetés, ha a sértett az elkövető nevelése, gondozása, felügyelete alatt áll.

A házasság, a család, az ifjúság elleni bűncselekményeknél szabályozza a Btk. a családi állás megváltoztatásának büntetettét, a kiskorú elhelyezése megváltoztatásának vétségét, a kiskorú veszélyeztetésének büntetettét, a tiltott pornográf felvétellel visszaélés büntetettét, a tartás elmulasztásának vétségét, illetve büntetettét.

A nemi erkölcs elleni bűncselekményeknél szintén szerepet játszik a sértett életkora. Itt egyes bűncselekmények minősítését döntően a sértettek életkora mellett az a tény is meghatározza, hogy az elkövető a szexuális cselek-

mény érdekében alkalmazott-e erőszakot, fenyegetést. „A 12 éven aluli sértett sérelmére megvalósított közösülés és fajtalanság akkor is erőszakosan elkövetettek minősül, ha az elkövető ténylegesen semmilyen fizikai ráhatást, erőszakot, egyéb, az élet és testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetést nem alkalmazott. A gyermek életkorából adódó biológiai és pszichológia adottságainál fogva védekezésre, illetve akaratnyilvánításra képtelen, így közösülésre, fajtalanságra való felhasználása az erőszakos közösülés, illetve a szemérem elleni erőszak büntettét valósítja meg. Amennyiben családon belül történik a bűncselekmény elkövetése, nyilvánvaló, hogy a 12 éven aluli gyermek egyben az elkövető nevelése és gondozása alatt áll”, akkor a vádlott magatartása az erőszakos közösülés, illetve a szemérem elleni erőszak súlyosabban minősülő büntettét valósítja meg, és 5-15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha a megrontás sértettje 12 évesnél idősebb, de 14 évesnél fiatalabb, az elkövetőnek nem kell erőszakot vagy fenyegetést alkalmaznia ahhoz, hogy a bűncselekmény megvalósuljon. A törvény a felbujtót is büntetni rendeli. E bűncselekmény az előzőnél lényegesen enyhébben büntetendő: a családon belül elkövetett megrontás 2-8, illetve a felbujtás 1-5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A 14. életévét már betöltő gyermekkel közösülő vagy fajtalankodó szülő-gondozó, ha erőszakot vagy minősített fenyegetést alkalmaz, akkor a büntetés 5-10 évig terjedő szabadságvesztés. Amennyiben az elkövető sem erőszakot, sem minősített fenyegetést nem alkalmaz, a vérfertőzés büntettét valósítja meg akkor, ha a sértett az elkövető vér szerinti leszármazója, a büntetése pedig 1-5 évig terjedő szabadságvesztés. A nevelt vagy örökbefogadott gyermek sérelmére elkövetett szexuális abúzus esetén az elkövető a kiskorú veszélyeztetésének büntettét valósítja meg, és 1-5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

Látható tehát, hogy számos olyan bűncselekmény létezik, amelynél tényállási elem a sértett életkora. Ebből a széles skálából kiemelném a kiskorú családon belül történő fizikai bántal-

mazását, különös tekintettel a testi fenytésre. A kérdés: szabad-e a szülőknek a gyereket verni?

1989-ben az ENSZ - a gyermekek jogairól szóló - egyezménye értelmében a részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás - ideértve a nemi erőszakot is - bármilyen formájától. Ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek a gyermek és gondviselői számára szükséges szociális programok létrehozását teszik lehetővé, továbbá a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez, szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is.

Magyarországon, a gyerekekkel szemben elkövetett fizikai bántalmazással kapcsolatban, Tóth Olga, valamint Herczog Mária, illetve munkatársai végeztek vizsgálatokat. „Szabad-e a szülőknek verni a gyereket?” - tették fel a kérdést a szociológusok. A két kutatásban a válaszok eltértek egymástól.

A Tóth-féle kutatásban a megkérdezettek 13,3% verte, illetve pofozta meg a gyermekét. 14,2% verte meg úgy a gyereket, hogy azt később ő maga is megbánta; 17% vélte úgy, hogy a szülők nincsen joga megpofozni a gyereket; 12% nem válaszolt a kérdésre; 70% elfogadta a szülő testi fenytési jogát és vélték úgy, hogy a gyerekek engedelmességre szoktatásának a verés jó eszköze.

Herczog szerint „a bántalmazás megítélése nagyon eltérő. Többnyire a súlyos, életellenes vagy nagy média figyelmet kiváltó ügyek válnak ismertté, és ezek erőteljesen befolyásolják - megosztják - a közvéleményt. (...) A bántalmazások különféle formáinak megközelítése és elutasítottága nagy különbségeket mutat. Míg a szexuális visszaéléseket a közvélemény egyértelműen elutasítja, és szigorúan büntetné - igaz a

definíciók itt sem tisztáztak - a testi fenytéssel kapcsolatosan sokkal árnyaltabb a kép. Az érzelmi abúzus pedig többnyire nem is ismert kategória, kevésbé megfogható, nehezebben alkotnak véleményt róla az emberek. Az elhanyagolásnak is csak a köznapi értelmezése használatos, ezt viszont a laikus többség nagyon elítéli anélkül, hogy a körülményeket és lehetőségeket mérlegelnék.”

Dénes Veronika - büntető bíróként - nap mint nap találkozik ezzel a kérdéssel. „A laikus a durva, kegyetlen, bántalmazással, hosszú időn át tartó, súlyos abúzussal azonosítja a kiskorú veszélyeztetését. Ezek a médiában gyakran torzítva, felnagyítva megjelenő, a háttér kellő ismertetése nélkül nagydobra vert, és valóban sokszor döbbenetes esetek sokkolják az olvasót, nézőt. Pedig a bántalmazás lehet egyszeri is, ha az kirívóan durva, vagy veszélyes (pl. egyetlen, súlyos sérülést okozó verés, büntetésből, ablakból való kilógatás, csecsemő órákra magára hagyása étlen-szomjan).” Álláspontja szerint „egy gyermek bántalmazása mindig jogellenes magatartás. Ugyanis a felnőtt sérüléssel nem járó megütése, meglegyintése is bűncselekmény - tetteles becsületsértés - ahogy természetes, hogy az enyhe arcpírt, vagy 8 napon belüli sérülést okozó megpofozása, megütése könnyű testi sértést valósít meg, akkor miért lehetne mindezt „nevelési hibaként” elnézi a szülőknek a neki teljesen kiszolgáltatott és gyenge gyermekével szemben. Nem meggyőző a Legfelsőbb Bíróságnak BH 1992/632- sz. alatt közölt határozata miszerint: 'ha az elkövető a nevelése alatt álló kiskorút néhány esetben túlzott mértékben fenytíti meg testileg, de ez egyrészt a nevelési kötelezettség súlyos megszegésének nem értékelhető, másrészt pedig az bizonyíthatóan nem volt kihatással a kiskorú test, értelmi vagy erkölcsi fejlődésére'. Ebben a konkrét ügyben a nevelőapa két év leforgása alatt háromszor bántalmazta fűzfavesszővel a 8 és fél éves sértett kislányt, akinek hátán és fenekén, 8 napon túl gyógyuló sérülések nem keletkeztek. A Legfelsőbb Bíróságnak e határozata lényegében a házi fenytőjogot szentesíti, kimondva,

hogy a kiskorú alkalomszerű, testi sértést nem okozó bántalmazása nem tekinthető súlyos kötelességszegésnek. Vitatom a döntésnek azon fordulatát is, hogy a veszővel fenytés ne okozna súlyos lelki sérülést a bántalmazott gyermekben."

Úgy tűnik, hogy a testi fenytés ellenzői a jogszabály fogalmazóinál már nyílt

kapukat döngetnek, hiszen a Gyermekvédelmi Törvényben deklarálás szintjén tiltani fogják a jövőben ezt a magatartást. Feltéve, ha a Parlament ezt megszavazza.

Svédországban sok-sok évvel ezelőtt törvényben mondták ki a testi fenytés tilalmát. Azóta felnött már az a nemzedék, akit verés nélkül neveltek.

Sokáig Svédországban sem tiltották, sőt kifejezetten deklarálták a pofonhoz és az elfenekeléshez való szülői jogot. A változás szele 1966-ban érte el az északi államot, amikor eltörölték a testi fenytés jogát, bár még nem tiltották azt. A jogszabály e fogyatékoságát 1979-ben pótolták.

A svéd törvény megszavazása után 7 évvel az angol iskolákban is megszüntették a testi fenytés jogosságát. A tilalom csak az állami iskolákra vonatkozott, a magániskolába járóknak még további 12 évet kellett várniuk arra, hogy verés nélkül sajátíthassák el a tananyagot. A szigetország konzervatív gondolkodóival szemben győztek az erkölcsi és a gyakorlati érvek: a testi fenytés egyrészt lealacsonyítja mind a bántalmazót, mind a bántalmazottat, másrészt empirikus kutatások igazolják, hogy téves az elképzelés, miszerint a veréssel nagyobb fegyelmet lehet elérni.

Izraelben, pl. nemcsak a testi fenytést tiltják és büntetik, hanem azt is, aki tudva arról, hogy a környezetében ilyen történik, nem tesz feljelentést.

Remélem, hogy Magyarországon a jövőben nemcsak az újrafogalmazott Gyermekvédelmi törvény fogja tiltani a testi fenytést, hanem talán meg fog változni az ezzel kapcsolatos szemlélet is. Empirikus felmérések igazolják, hogy a szülőnek a pofon adásához való joga ma még mítoszként él a hazai gondolkodásban. Sokan a Bibliából vezetik le ennek szükségességét, és éppen a szeretet jegyében alkalmazzák a pálca használatát. Arra hivatkoznak, hogy „aki semmibe veszi az intést, önmagának árt, aki pedig hallgat a dorgálásra, értelmessé válik”. (Pb 15:32) A „jó szülő” fegyelmezi a gyermekét, hogy igaz ember váljék belőle: „Fegyelmezd fiadat, akkor nyugodt lehetsz felőle, sőt örömet találsz benne.” (Pb 29:17) A pálca is levezethető szerintük a Bibliából: „Aki kiméli a botját, gyűlöli a fiát, de aki szereti, idejében megfenyíti.” (Példabeszédek 13:24) „A gyermek szívéhez hozzátartozik az ostobaság, de a fenytő bot kiűzi belőle.” (Példabeszédek 22:15) „Zúzóadások és sebek tisztítanak meg a gonoszástól, és a test belsejében is érzett csapások.” (Példabeszédek 20:30) „Ne sajnáld megfenyíteni a gyermeket, nem hal bele,

ha megvered bottal, te csak bottal vered meg, de a lelkét a holtak hazájától mented meg." (Példabeszédek 23:13,14) „A bot és a fenyítés bölcsésé tesz, a kényeztetett gyermek, pedig szégyent hoz anyjára." (Példabeszédek 29:15) „Fenyítsd meg fiadat, míg van remény, de ne vigyen odáig indulatod, hogy halálát okozd." (Példabeszédek 19:18)

A Bibliából idézett igék tehát ellentmondanak a XXI. század jogalkotói elképzeléseinek. Melyik primátusa érvényesüljön? Vajon - mint a történelem folyamán máskor is - a természetjog és a pozitív jog vitájáról van itt szó?

Ha a jogbölcséleti gondolkodás történetét sematikusan ábrázoljuk, akkor ez látszólag a két - természetjogi és pozitívista - szemléletmód vitájaként, gyakran retorikai párbajra emlékeztetve jelenik meg. A különböző nézetek mögött felsorakozó s azt mágukénak vallók leggyakrabban úgy érvelnek, hogy az általuk helyesnek vélt eszme értékeit felsorakoztatják, miközben a másik szemléletmód hátrányait hangoztatják. Ezzel leginkább csak önmagukat győzik meg. A természetjog hívei például állítják, hogy „a kötelező jogi dokumentumokban és gyakorlatban megjelenő joganyag nem meríti ki a jog egészét. Van valami ezen kívül, illetve ezen felül, ami a jogot elkötelezi egy magasabb rendű erkölcsiség vagy egy teológiai tételezett világrend mellett. Ezzel szemben áll egy olyan megközelítés, amely tudománytalan vagy értelmetlennek tekint minden olyan törekvést, amely a leírható,

tényekben vagy tételezett szabályokban megragadható joganyagon kívül mást is keres a jogban." A jogpozitívizmus képviselői elvetnek minden olyan erkölcsi mércét, amely alapján a jog helyesnek vagy helytelennek minősíthető. A tényleges jog írott szabályokban vagy egyedi döntésekben rejlik. „A jogi pozitívizmus elve nem veszi figyelembe az emberfeletti autoritásból származó normákat, e körülménynek köszönhetően a jogtudomány területéről kizárja az isteni jog minden fajtáját, tehát minden olyan jogot, amelyet feltételezés szerint Isten vagy valamilyen isteni entitás hozott létre." A pozitivisták szemében az értékek a tudományos megismerés lehetőségein kívül helyezkednek el, mivel az értékítéleteket mindig a racionálisan nem megközelíthető érzelmek határozzák meg.

A két nézet közötti választást megnehezíti, hogy önmagában mindkét szemléletmód, ha nem is minden kérdésében, de helyesnek bizonyul(hat). A gyakorlat nem mindig képes és hajlandó megfelelni azoknak a feltevéseknek, amelyeket a teoretikusok az egyik vagy a másik elv szükségképpen velejárójaként megfogalmaznak. A határok ma már régen elmosódtak. A jogi normák egy része nem is erkölcsi eredetű, és a jog kikényszerítésében sem kapnak szerepet általában az erkölcsi szabályok. Ráadásul azok az eszmék, amelyek a természetjog alapjául szolgálnak, nem ontológiai eredetűek, hanem a történelem meghatározott szakaszában jöttek létre, és kortól,

néptől, nyelvtől, fordítástól függően változnak.

A különböző értékek elfogadásakor ma már mindenképpen figyelembe kell vennünk, hogy a harmadik évezred elején a fenyítés elavult dolog, és a fizikai hatalomgyakorlás eszköze nem tartható fenn tovább.

Ha a testi fenyítés tilalmát elfogadja a Parlament, remélem, hogy a Bibliát a fentiek alapján interpretálók pálcával a kezükben nem fogják azt mondani: „Parancsaidban nem hiszem, hogy oly erő / Lehet, mely engem istenek nem változó / Íratlan törvényét áthágni kényszerít. / Mert nem ma vagy tegnap lépett életbe az. / De nincs ember, ki tudná, hogy mióta áll."

Összegezés helyett: a hazai Btk.-ban - véleményem szerint - eddig is büncselekményként jelent meg a hétköznapi szóhasználat szerinti testi fenyítés; a sérelem milyenségétől és nagyságától függően vagy testi sértést valósított meg az elkövető szülő, illetve pedagógus, vagy tetteges becsületsértést. Sajnos, a Legfelsőbb Bíróság idézett határozata, ennek ellenére, legalizálja a házi fenyítőjogot. A bíróságok pedig a jogalkalmazásukban ez utóbbinak megfelelően járnak el. Úgy tűnik, hogy a jogalkotó eredeti szándéka nem elég erős ahhoz, hogy a testi fenyítés a hétköznapiok valóságában tiltott legyen.

Kiss Anna

KÖZLEMÉNY

A Család Gyermek Ifjúság Egyesület 2003. évi záróközgyűlése által elfogadott és a hivatalos könyvvizsgálás eredményeként hitelesítő záradékkal ellátott Közhasznú jelentés alapján a mérlegfőösszeg 28 093 eFt., a tárgyévi eredmény alaptevékenységből - 9 997 eFt.

A Család Gyermek Ifjúság Kht. 2003. évi elfogadott beszámolója alapján az összes közhasznú tevékenység bevétele 2 862 eFt., tárgyévi közhasznú eredménye -1 154 eFt.